

Els castellers: força, equilibri, valor i seny

ABANS DE COMENÇAR

- Has vist mai un castell en directe o a la televisió?
- Què creus que cal per fer una torre humana?

LLEGEIX EL TEXT

Els castells són torres humanes que es fan a Catalunya des de fa més de dos-cents anys. Van néixer al Camp de Tarragona a partir d'un ball tradicional. Avui hi ha colles castelleres a moltes ciutats i pobles, i fins i tot fora de Catalunya. L'any 2010, la UNESCO els va declarar patrimoni cultural immaterial de la humanitat.

Un castell té tres parts. La base s'anomena pinya: la formen desenes de persones que aguanten el pes i esmorteixen les possibles caigudes. Al damunt s'aixeca el tronc, amb diversos pisos de castellers. S'enfilen els uns sobre les espatlles dels altres. Finalment, al capdamunt hi ha la canalla, els infants que pugen fins al pom de dalt. L'últim, l'enxaneta, aixeca la mà per coronar el castell.

Els castells tenen noms que indiquen com són. El primer número diu quantes persones hi ha a cada pis i el segon, quants pisos té. Així, un tres de vuit té tres castellers a cada pis i vuit pisos d'altura. Com més pisos i menys persones per pis, més difícil és el castell.

Per fer un castell no n'hi ha prou amb ser fort. Cal assajar moltes setmanes i confiar en els companys. També cal obeir el cap de colla, que decideix quan es pot intentar cada construcció. Per això el lema dels castellers és «força, equilibri, valor i seny».

La seguretat és molt important. Des del 2006, la canalla porta casc, i les colles revisen cada assaig per evitar accidents. Tanmateix, de vegades un castell cau: aleshores diem que «fa llenya».

Els castells són, sobretot, una manera de fer pinya. Persones de totes les edats i orígens treballen juntes per un mateix objectiu. Quan un castell es descarrega bé,

tota la plaça aplaudeix i les gralles tornen a sonar.

PARAULES NOVES

esmorteir: Fer que un cop sigui menys fort.

enxaneta: Infant que corona el castell aixecant la mà.

descarregar: Desmuntar un castell pis a pis sense que caigui.

ARA RESPON

1. Qui forma la pinya?

- ☐ Els infants més petits
- ☐ Desenes de persones a la base
- ☐ El cap de colla sol

2. Quin castell és més difícil, un quatre de vuit o un tres de vuit? Mira el paràgraf 3.

- ☐ El quatre de vuit
- ☐ El tres de vuit

3. Quan i qui va declarar els castells patrimoni de la humanitat?

4. Què vol dir l'expressió «fer llenya»? I «fer pinya» al paràgraf 5?

5. Per què creus que la canalla és la part de dalt del castell i no la de baix?

6. Explica per què «no n'hi ha prou amb ser fort» per fer un castell.

7. Quina de les quatre paraules del lema et sembla més important? Justifiqua-ho amb el text.

8. Creus que és bona idea que els infants participin en els castells? Dona un argument a favor i un en contra.

COM HO HE FET?

- ☐ He identificat les parts d'un castell.
- ☐ He justificat les respostes amb el text.